

Wstęp do teorii do publicznego prawa gospodarczego

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Publiczne prawo gospodarcze to część systemu prawa obejmująca normy, które regulują proces oddziaływanie państwa na gospodarkę, w tym czynności podejmowane przez państwo wobec podmiotów działalności gospodarczej. Jest to prawo interwencji, wpływu państwa – jego organów oraz instytucji – w sferę gospodarki. Publiczne prawo gospodarcze to zarazem forma normatywnie określonej dopuszczalności ingerencji państwa w obszar stosunków gospodarczych. Jest ono także wyrazem władztwa państwa w gospodarce, odzwierciedla jego możliwości i powinności, a jednocześnie odnosi się do – określonych przez państwo – reguł i warunków funkcjonowania przedsiębiorców, ich praw i obowiązków.

W ujęciu normatywnym, w oparciu o przepisy Konstytucji RP, publiczne prawo gospodarcze jest odzwierciedleniem roli państwa sprowadzającej się do określania i formowania społecznej gospodarki rynkowej. Gospodarka rynkowa jest gospodarką wolną, czyli taką, w ramach której zapewniona i zagwarantowana zostaje możliwość wolnego (swobodnego) podejmowania i prowadzenia (oraz zakończenia) działalności gospodarczej. Jednocześnie wolność działalności gospodarczej potraktowana została jako jeden z filarów społecznej gospodarki rynkowej – podstawy ustroju gospodarczego Polski, obok własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych. Oznacza to, że wolność działalności gospodarczej powinna zostać odpowiednio skorelowana z pozostałymi elementami ustroju gospodarczego w celu zapewnienia prawidłowego i efektywnego funkcjonowania gospodarki rynkowej, z jednoczesnym respektowaniem i uwzględnianiem interesu publicznego (społecznego).

Istnieje zatem potrzeba stworzenia i funkcjonowania właściwego mechanizmu oddziaływania państwa na gospodarkę, by ta – na podłożu wolności działalności gospodarczej – mogła stać się obszarem godzenia interesów podmiotów działalności gospodarczej z interesami o charakterze publicznym, w tym interesem społecznym. Tym mechanizmem jest społeczna gospodarka rynkowa, mająca niejako z założenia korelować ze sobą wolny rynek i potrzeby społeczne. Publiczne prawo gospodarcze tworzy na potrzeby tego mechanizmu odpowiednią podstawę normatywną.

Podstawą wyodrębnienia publicznego prawa gospodarczego jest teza, według której przedmiotem tego prawa (zespołu norm) są funkcje i zadania państwa w sferze gospodarki i wszelkie konsekwencje prawne ich wykonywania. Prawo to obejmuje stosunki prawne, które kształtują się w relacji między organami państwa a podmiotami działalności gospodarczej. Podmioty te są zarówno adresatami działań państwa, jak i ich inicjatorami oczekującymi podjęcia stosownych działań przez organy państwa. W obszarze tych stosunków prawnych mieszczą się kompetencje organów państwa,

instrumenty (środki), procedury podejmowania przez nie decyzji i wyrażania określonego stanowiska (np. poprzez stanowienie norm) oraz prawa i obowiązki podmiotów działalności gospodarczej wraz z warunkami i formami ich realizacji oraz gwarancjami ochrony. Kształtowania wskazanych stosunków prawnych dokonuje się zazwyczaj przy wykorzystaniu metod i instrumentów o charakterze administracyjnoprawnym stosunków prawnych, choć korzysta się także z rozwiązań właściwych prawu cywilnemu i kar-nemu.

Współczesne państwo swój wpływ, ogół działań, interwencji wobec gospodarki zdaje się traktować nie tylko jako metody osiągania równowagi rynkowej, lecz także, a może przede wszystkim, jako sposoby dążenia do osiągania celów wyznaczanych intere-sem publicznym i określanych przez samo państwo, a mieszczących się w ramach poli-tyki gospodarczej. Instrumentem owej polityki jest publiczne prawo gospodarcze. Jego celem jest m.in. ochrona podstawowych wartości gospodarki rynkowej oraz wyznacze-nie dopuszczalnych granic ich ograniczenia w interesie publicznym. Jest ono jednocze-śnie normatywnym odzwierciedleniem całości państwowego oddziaływania na gospo-darkę w takim zakresie, w jakim – legitymowany przez zasadę państwa prawnego – interes publiczny uzasadnia wkroczenie państwa w sferę konstytucyjnie chronionych wolności i praw obywatela wykonywanych na rynku. Przyjąć można także, że publicz-nym prawem gospodarczym objęte są działania państwa polegające na kształtowaniu określonego, pożądanego i zamierzonego ładu w gospodarce, w tym w sferze konkuren-cji, stosunkach własnościowych i różnorodnych obszarach działalności gospodarczej.

Celem prezentowanego opracowania jest odniesienie się do podstawowych proble-mów publicznego prawa gospodarczego, głównie w kontekście teoretycznym, choć z uwzględnieniem nie tylko poglądów doktryny, ale także orzecznictwa. Chodzi zatem o określenie istoty tego prawa i wskazanie na jego zakres i przedmiot oraz udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby, możliwości i konieczności wpływu państwa na gospodarkę poprzez wykazanie znaczenia i roli aksjologii, przesłanek i zasad pu-blicznego prawa gospodarczego, a następnie źródeł tego prawa, jego podmiotów oraz instrumentów wykorzystywanych przez państwo, umożliwiających mu oddziaływanie na gospodarkę.

Autorzy książki wyrażają nadzieję, że będzie ona przydatna – choćby po części – badaczom publicznego prawa gospodarczego, w tym także prowadzącym zajęcia dy-daktyczne z tego przedmiotu oraz studentom chcącym zgłębić podstawowe problemy tej dyscypliny.

Andrzej Powałowski

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl